

om het model succesvol te maken. In de toekomst zullen beide commissies ook nader tot elkaar moeten komen, omdat binnen de afdeling gezocht wordt naar een toekomstmodel waarin de beide opleidingen meer samen zullen doen en studenten de mogelijkheid zal bieden om een eigen leerplan uit te stippelen gericht op een eindprofiel dat meer of minder algemeen is, variërend van een deskundige op het gebied van human resources, distributiemanagement, recht tot een breed opgeleide MER-professional.

In de afdeling LE/MER brengen de zelfverantwoordelijke teams deze afstemming tot stand. Dat betekent dat de lerende student en zijn competentie-ontwikkeling binnen het beroepsveld vertrekpunt voor de curriculumrichting is en niet individuele aan docenten gekoppelde vakken.

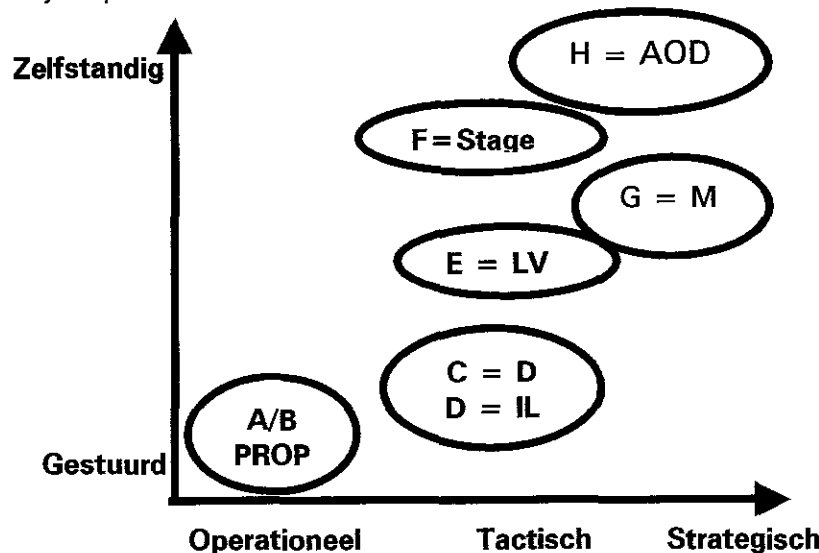
Jetty Schaap
 afdelingsdirecteur LE/MER

De onderwijsvisie binnen de opleiding Logistiek en Economie (een eerste aanzet)

De student die de opleiding Logistiek en Economie (LE) heeft afgerond is in staat om op operationeel, tactisch en ten dele strategisch niveau *zelfstandig* werkzaam te zijn. Het onderwijs binnen de opleiding is afgestemd op een afglijdend G-model¹: de student wordt aan het begin van zijn opleiding (tijdens de semesters C,D en E) aangestuurd om op operationeel en tactisch niveau te denken (didactisch in de vorm van project- en probleemgestuurd onderwijs), daarna (tijdens de semesters F,G en H) neemt deze sturing af en wordt de student op tactisch en (gedeeltelijk) strategisch niveau geacht zelfstandig te kunnen

werken. Het draaipunt is de stage, waarin de student laat zien de verworven operationele en tactische kennis en vaardigheden toe te kunnen passen in concrete beroepssituaties. In termen van leerlijnen houdt dit in dat de student in zijn leerproces een aantal leerlijnen doorloopt: van sterke sturing door de docent (in minstens de helft van de te verrichten taken) tot een integrale leerlijn. In dat stadium heeft de student de vaardigheid ontwikkeld om complexe taken in een realistische- of beroepssetting zelfstandig uit te voeren. In het volgende schema is deze ontwikkeling weergegeven:

Figuur 1: Verschuiving van het accent in het onderwijs, gebaseerd op de breed geaccepteerde pijlers van het onderwijsleerproces

¹ G staat voor: 'gestuurd'

Deze de ho de im het cu versc voor s hierva maatg leerpk

Welke binne kan hi blijft e leerpr Kolb (viertal onder 1. Co

Figuur

4. T i s

Deze leerpr idealit Binne van h Kolb a overd exper

De ro mode

Deze visie op de inrichting van het onderwijs in de hoofdfase wordt niet alleen ingegeven door de implementatie van competentieprofielen in het curriculum. Ook de nadruk op de verschillende leerlijnen en de bijbehorende taken voor studenten en docenten en de gevolgen hiervan voor de toetsing zijn sturend en maatgevend geweest bij de inrichting van het leerplan van de opleiding.

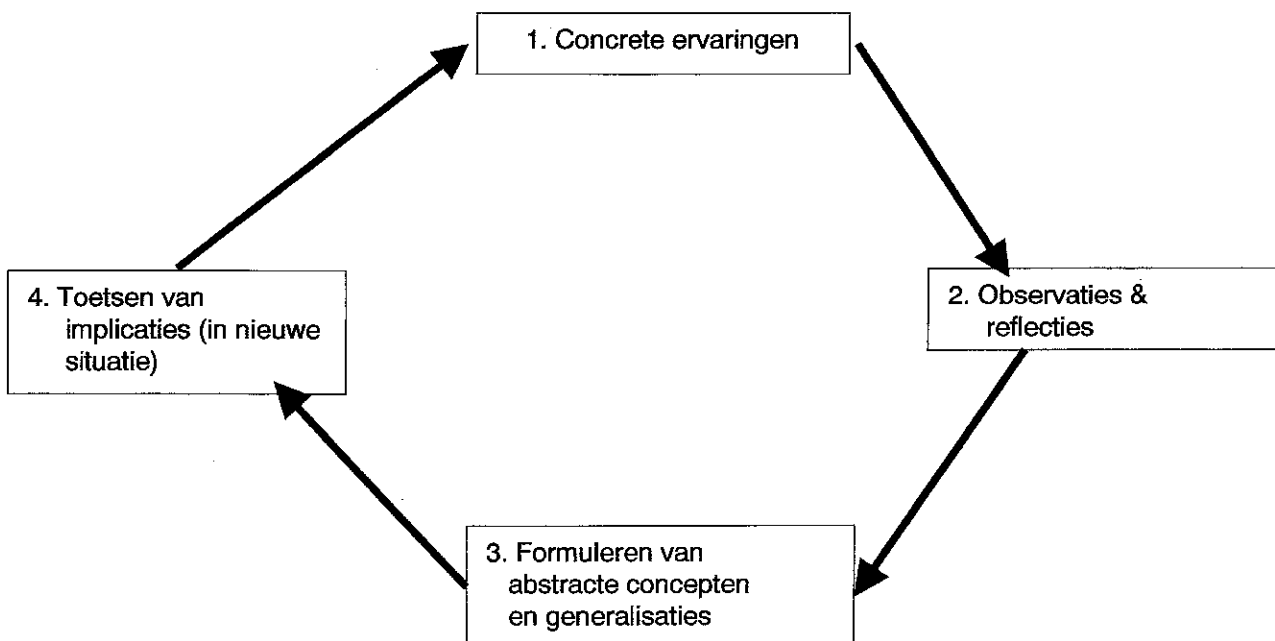
Welke uitgangspunten kent de onderwijsvisie binnen de LE? Vanuit verschillende modellen kan hieromtrent iets worden gezegd. Van belang blijft een cyclische benadering van het leerproces, die onder meer bij de psycholoog D. Kolb (1984) te vinden is. Kolb onderscheidt een viertal stappen die zowel in praktijk- als onderwijsverband realiseerbaar zijn:

1. Concrete ervaring opdoen (doen)
 - het actief beïnvloeden van mensen en het veranderen van situaties. De nadruk

ligt op praktisch toepassen en doen - avontuurlijk;

2. Observeren en reflecteren van opgedane ervaringen (dromen)
 - meer stilstaan bij ervaringen en de menselijke kant van situaties. Nadruk op voelen en de complexiteit van de werkelijkheid - intuïtief en artistiek;
3. Conclusies trekken uit soortgelijke ervaringen (denken)
 - richten op het begrijpen van ideeën en situaties en diepgaand beschrijven vanuit verschillende invalshoeken - ordenen, reflectief;
4. Deze conclusies actief omzetten in nieuw gedrag en experimenteren in nieuwe situaties (beslissen)
 - gebruik van logica, ideeën en concepten. Theoretische benadering. Streven naar verklaringen. Op basis hiervan worden beslissingen genomen - beslissers.

Figuur 2: Het cyclische leermodel van Kolb

Deze leercyclus van Kolb geeft weer hoe het leerproces bij studenten/beroepsbeoefenaars idealiter kan leiden tot gedragsverandering. Binnen de LE wordt gestreefd naar een inrichting van het onderwijs in de verschillende stadia die Kolb aangeeft: concreet ervaren, waarnemen en overdenken, abstracte begripvorming en actief experimenteren.

De rol van de student wordt in dit cyclische model steeds belangrijker. In zijn ervaringen in

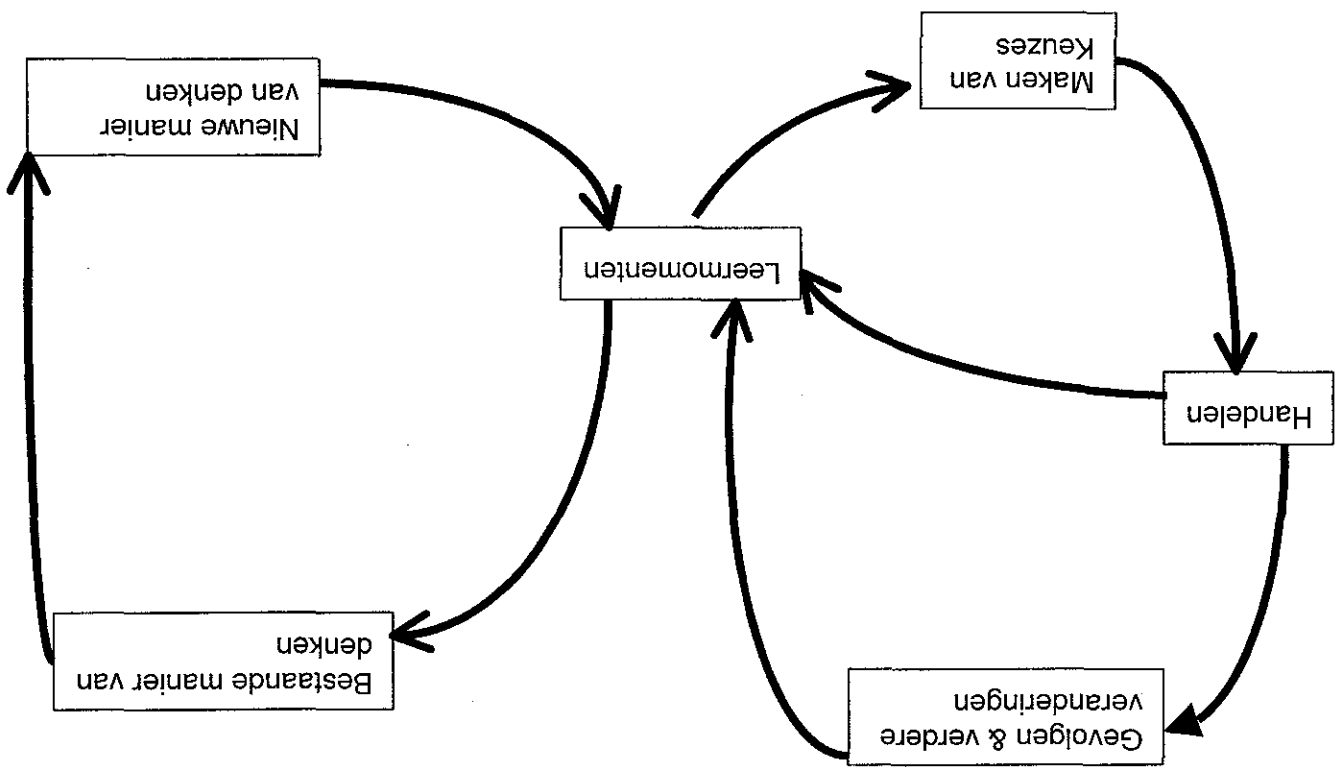
het specifieke opleidingsprofiel ontwikkelt hij door reflectie begrippen, die hij in verschillende praktijksituaties (in projectmatig denken) kan toepassen. Deze toepassingen leiden weer tot nieuwe ervaringen. Vandaar ook dat de rol van de docent verschuift van initiator van leren (bij operationeel en tactisch denken) naar begeleider van processen en producten van leren (bij tactisch en strategisch denken).

Deze cyclische leerweg kan men met een veel gebruikte term ook als 'single-loop learning'

aandelen: ontdekken, beslissen, handelen. Voor een HBO-student komt hier nog eens bovenop dat hij op basis van voorafgaande handelingen op een hoger (meta-)niveau nieuwe modellen kan ontwikkelen die met de voorafgaande worden vergeleken. Op basis van die vergelijking kan de student zelfstandig strategische beslissingen nemen die leiden tot een verbetering van voorafgaande processen. In dit zogenaamde 'double-loop learning'-model worden randvoorwaarden en variabelen van het eigen leren kritisch onder de loep genomen (zie

figuur 3).

Figuur 3: Single Loop Learning en Double Loop Learning²

De LE streeft er naar de student in vier jaar op te leiden tot een zelfstandige, kritische en strategisch opererende manager op logistiek gebied, die een groot aantal beroepsvaardigheden of competenties heeft verworven die hij zelfbewust kan gebruiken in steeds veranderende beroepsituaties. Frank Vonk en Jan Jansen, vormen samen de toetsingscommissie van de LE